

території; відновлення конкурентоспроможності регіону, створення «точок росту» випереджального розвитку; формування ефективного управління в сфері регіонального розвитку.

Основними важелями реалізації даного механізму є організаційно-правові заходи (забезпечення умов для реалізації прав на місцеве самоврядування, відновлення правового поля гарантій безпеки життєдіяльності в регіоні); фінансово-економічні (спрямування цільових бюджетних асигнувань, залучення інвестицій та міжнародної фінансової і технічної допомоги, грантів, впровадження особливого режиму пільгового оподаткування); адміністративні (реформування системи надання адміністративних послуг, забезпечення формування територіальних громад області, створення площадок для суспільного діалогу, створення інноваційних кластерів та мереж міжкластерної взаємодії).

Запропонований антикризовий механізм формування міжнародної конкурентоспроможності територій в Україні є лише загальним алгоритмом, що повинен бути адаптований до специфіки розвитку кожної адміністративно-територіальної одиниці в країні, а інтеграція його результатів повинна сприяти синергетичному зростанню загальнонаціональних показників в глобальних рейтингах конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрова І. В. *Складові та фактори конкурентоспроможності* / І. В. Багрова, О. Г. Нефедова // *Вісник економічних наук України*. – 2007. – №1. – С. 11–16
2. Хлевицька Т.Б. *Механізми антикризового управління в системі економічної безпеки підприємства* / Т. Б. Хлевицька // *Торгівля і ринок України : тематичний збірник наукових праць*. — Донецьк : ДонНУЕТ. - 2008. - Вип. 26, Т.1. - С. 313-318.]

Свірська Софія Петрівна, магістр I курсу
Козин Лариса Володимирівна, к.е.н.,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС УКРАЇНИ: ОЦІНКА КРИЗОВИХ ТА ПОСТКРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Як один з основних об'єктів державного регулювання, платіжний баланс характеризує вартісне вираження участі країни у світовому господарстві [1-3]. Стан платіжного балансу – індикатор стану всієї національної економіки, а динаміка зміни окремих його статей відображає головні тенденції економічного розвитку суспільства. Він може служити основним джерелом інформації для прийняття оптимальних рішень в державній політиці. Стійкий стан платіжного балансу для економіки відкритого типу повинен розглядатися як пріоритетний напрямок її розвитку.

Теоретичні засади побудови платіжного балансу, його структура, динаміка, рівновага та механізми регулювання досліджували у своїх працях такі зарубіжні дослідники як В. Євстігнєєв, Дж. Кейнс, П. Кругман, Я. Міркін, М. Портер, Б. Рубцов, Дж. Сакс, Дж. Сорос, Дж. Стігліц, А. Тейлор, Дж. Тобін, Р. Хазбулатов, М. Фрідмен, Дж. Френкель, І. Фішер. Згадані проблеми знайшли також розробку у працях українських вчених: О. Барановського, О. Береславської, Т. Богдан, В. Гейця, О. Дзюблюка, В. Козюка, Д. Лук'яненка, З. Луцишин, Н. Кравчук, О. Мозгового, О.

Плотнікова, А. Поручника, О. Рогача, Є. Савельєва, О. Шарова, В. Шевчука, І. Школи, О. Шниркова, А. Філіпенка, В. Юрчишина та інших. Недостатність дослідження проблематики оцінки кризових і посткризових тенденцій динаміки платіжного балансу в умовах трансформаційної економіки обумовлює актуальність дослідження.

Результати проведених узагальнень та аналізу динаміки та особливостей платіжного балансу України дали змогу зробити такі висновки:

1. Платіжний баланс, узагальнюючи дані про реальні потоки товарів, робіт, послуг і капіталу, відображає оцінку економічного стану країни, ефективності її світогосподарських відносин. Він є ключовим орієнтиром при розробці стратегій розвитку, коригування диспропорцій зовнішньої торгівлі, визначення обсягу боргового фінансування економічного розвитку, забезпечення монетарної стабільності та платоспроможності країни. Стан платіжного балансу (сальдо), тісно пов'язаний з іншими макроекономічними процесами і є важливим джерелом визначення зовнішньоекономічної позиції держави (рис. 1).

2. Упродовж 2011-2013 рр. зберігалися сталі негативні тенденції в динаміці сальдо поточного рахунку платіжного балансу. Сальдо поточного рахунку у вказаний період було негативним (в середньому 13 млрд. дол. США), цей дефіцит досить активно збільшувався і в 2013 р. сягнув 16,5 млрд. дол. США. У посткризовий період спостерігалась протилежна тенденція, у 2014-2016 рр. спостерігалось різке скорочення дефіциту як поточного, так і фінансового рахунків платіжного балансу (викликане насамперед значною девальвацією гривні та сприятливою зовнішньою кон'юнктурою). Дефіцит поточного рахунку платіжного балансу становив у 2016 р. 3,4 млрд. дол. США. Його зростання зумовлено скороченням експорту товарів і зростанням імпорту. За підсумками 2016 р. обсяги експорту зменшилися на 5,2% – до 33,6 млрд. дол. США. Імпорт товарів за рік зріс на 3,8% до 40,4 млрд. дол. США.

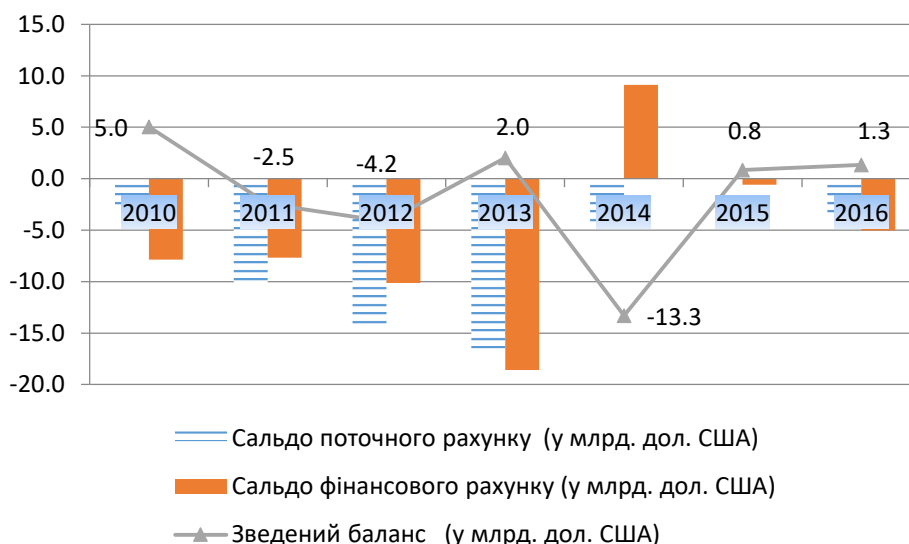


Рис. 1. Динаміка сальдо платіжного балансу України у 2010-2016 рр. [4]

3. За винятком 2014 р., упродовж 2010-2016 рр. спостерігається дефіцит рахунку капітальних та фінансових операцій платіжного балансу. Профіцит рахунку капітальних та фінансових операцій платіжного балансу в Україні у 2014 р. становив 6,6 млрд. дол. США та був забезпечений активними залученнями інвестиційного та боргового капіталу реальним сектором економіки, а також формуванням додатного сальдо за операціями з торговими кредитами. У 2016 р. значно зросли чисті

надходження капіталу за фінансовим рахунком (чисті запозичення) – до 4,6 млрд. дол. США (порівняно з 0,58 млрд. дол. США у 2015 р.).

4. У період 2015-2016 рр. зведений платіжний баланс було зведено з профіцитом (1,3 млрд. дол. США в 2016 р., порівняно з 849 млн. дол. США у 2015 році) завдяки надходженню боргового капіталу. Профіцит зведеного балансу (викликаний третім траншем від МВФ на суму 1 млрд. дол. США) зумовив зростання міжнародних резервів до 15,5 млрд. дол. США (або 3.4 місяця імпорту майбутнього періоду).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Krugman, Paul R., Obstfeld M. and Melitz M. (2014) International Economics: Theory and Policy, 10th ed. – Pearson. – 792 p.*
2. *Butler Kirt C. (2004) Multinational finance / 3rd ed.: South-Western College Pub.*
3. *Mishkin, Frederic S. (2004) The economics of money, banking, and financial markets / Frederic S. Mishkin.—7th ed.*
4. *Макроекономічний та монетарний огляд [Електронний ресурс]. – Доступний 3
https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=43297262&cat_id=58037.*

Дмитрів Анна Іванівна, магістр 1 курсу,
Білецька Ірина Мирославівна, к.е.н., доцент,
завідувач кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту,

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Усвідомлюючи практичну ефективність маркетингу як концепції та способу управління, сьогодні все більше учасників ринкової діяльності використовують його у своїй практичній діяльності. Характерною тенденцією для українських турфірм є жорсткість конкурентної боротьби, спровокована тим, що пропозиція на ринку різко перевищує попит. Успіх підприємству забезпечений лише в тому випадку, якщо на ринок воно виходить з яким-небудь новим продуктом, але більшість фірм працюють у вже освоєних сегментах ринку. Проте туристичний бізнес є привабливим, незважаючи на кризові явища в економіці. Туризм приносить прибуток у тих регіонах, в яких він найбільш розвинутий, при реальній підтримці влади, що вбачає у ньому засіб стимулювання збалансованості й розвитку економіки. Саме це визначає актуальність наукових пошуків у сфері ефективного впровадження комплексу маркетингу в практичну діяльність турпідприємств.

Проблематиці маркетингу як інструменту ринку послуг приділено низку досліджень зарубіжних та вітчизняних авторів, серед яких наукові праці Р. Ланкара, Р. Олльє, В. Квартальнова, Ф. Котлера, Дж. Боуена, Дж. Мейкенза, К. Каспара, Е. Бомберга, Х. Рюттера, Й. Криппендорфа, Г. Папіряна, В. Сапрунової, А.П. Дуровича, А.Т. П'ятницької.

Маркетинг туристичних послуг – це комплекс заходів, пов'язаних із визначенням і розробкою туристичного продукту, а також його просуванням на ринок відповідно до психологічних і соціальних факторів, які необхідно враховувати для задоволення потреб індивідуумів і груп людей у відпочинку, розвагах, освіті, санаторно-курортному лікуванні за допомогою надання їм житла, транспортних засобів, харчування, організації дозвілля туроператорами, турагентами або безпосередньо готельно-